

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۱۵ دقیقه

نام آزمون: آزمون جامع فنون تستی نیمسال اول

تاریخ آزمون:

۱ در کدام مصراع، چهار بار الگوی هجایی «U - -» تکرار شده است؟

- ۱ تو نیز ای فلان بی وفایی مکن ۲ مگیرید عیبم که در بند اویم ۳ حدیثم در دهانت هیچ بر هیچ ۴ آن که از جان دوست تر می دارمش

۲ در جای خالی زبان مورد نظر را بنویسید.

«آثار برجای مانده از فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است.

زبان مربوط به حدود ۳۰۰ ق.م تا حدود ۷۰۰ م است.

آثار زبان بیشتر متون دینی زرتشتی است و با بهره‌گیری از زبان عربی به مرحله جدیدی گام نهاد.

- ۱ فارسی باستان - فارسی میانه - پارسی - فارسی نو ۲ فارسی باستان - پهلوی - پارسی - فارسی نو
۳ فارسی باستان - فارسی میانه - پهلوی - فارسی نو ۴ فارسی دری - فارسی میانه - پهلوی - فارسی نو

۳ وزن و آهنگ کدام بیت برای بیان حماسی شعر مناسب است؟

- ۱ چند زنی تیر به هر گوشه‌ای غافلی از توشه بی توشه‌ای
۲ فرستاده آمد به کردار گرد شنیده سخن‌ها همه یاد کرد
۳ ذره‌ای کان محو شد در آفتاب جنگ او بیرون شد از وصف و حساب
۴ ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟ یا آن که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟

۴ آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«یوسف به بندگیت کمر بسته بر میان بودش یقین که ملک ملاحظت از آن توست»

- ۱ تشبیه، کنایه، تشخیص ۲ تلمیح، تضاد، جناس ۳ تشخیص، تناسب، حس آمیزی ۴ تشبیه، کنایه، تلمیح

۵ در کدام گزینه، شاعر از آرایه تکرار بهره نبرده است؟

- ۱ تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست
۲ هزار جور کند بر دلم به یک ساعت وگر بنالم از او هر یکی هزار کند
۳ نه عجب که قلب دشمن شکنی به روز هیجا تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی
۴ یار که یافته‌ای درخور خویش جهد آن کن که نکو داری یار

۶ موارد کدام گزینه درباره سبکشناسی دوره اول به تمامی نادرست است؟

(الف) سبک دوره غزنوی را باید «بینابین» نام نهاد. / از شعرای معروف سبک خراسانی میتوان به رودکی، فردوسی و ناصر خسرو اشاره کرد.

(ب) به علت آن که اوج سبک خراسانی در زمان سامانیان بوده است آن را سبک سامانی هم نامیده‌اند.

(پ) نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام، ابتدا در سیستان، سپس در خراسان کنونی، افغانستان، تاجیکستان، ماوراءالنهر و آذربایجان پدید آمد.

(ت) سبک خراسانی برحسب زمان، به سه سبک فرعی سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم میشود که ویژگیهای مشترکی دارند.

- ۱ الف، ت ۲ ب، پ ۳ ت، ب ۴ الف، پ

۷ نوع سجع‌های متن زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

«باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده. پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد.»

- ۱ مطرف، متوازی ۲ متوازی، متوازی ۳ متوازن، مطرف ۴ متوازن، متوازن

۸) کلمات مشخص شده در چند بیت، آرایهٔ «واژه آرای» را به وجود آورده است؟

الف) مگذار مطرب را دمی کز چنگ بنهد چنگ را در آبگون ساغر فکن آن آب آتش رنگ را

ب) جهان هفت کشور تو را بنده باد سرت برتر از ابر بارنده باد

پ) این خیال است که وصل تو به ما پردازد هم خیالت کند از چنگ غم آزاد مرا

ت) مطرب آهنگ چنین تیز چه گیری که کند جان شیرین به لب لعل تو آهنگ مرا

ث) دانش به از ضیاع و به از جاه و مال و ملک این خاطر خطیر چنین گفت مر مرا

۱) پنج

۲) چهار

۳) سه

۴) دو

۹) با توجه به حکایت زیر کدام گزینه نادرست است؟

«جوانی چست، لطیف، خندان و شیرین زبان در حلقهٔ عشرت ما بود که در دلش از هیچ نوعی غم نیامدی و لب از خنده فراهم. روزگاری برآمد که اتفاق ملاقات نیوفتاد، بعد از آن دیدمش زن خواسته و فرزندان خاسته و بیخ نشاطش بریده و گل هوس پژمرده. پرسیدمش چگونه ای و چه حالت است؟ گفت: تا کودکان بیاوردم دگر کودکی نکردم.»

چون پیر شدی ز کودکی دست بدار بازی و ظرافت به جوانان بگذار

طرب نوجوان ز پیر مجوی که دگر ناید آب رفته به جوی

۱) جملات کوتاه هستند و متن فاقد توصیف است.

۲) حذف فعل در چند جمله وجود دارد.

۳) نویسنده از آرایه‌هایی چون تشبیه، استعاره و سجع بهره برده است.

۴) ابیات، در قالب مثنوی سروده شده‌اند.

۱۰) کدام مصراع‌ها با یکدیگر هم وزن هستند؟

الف) مرا از ازل عشق شد سر نوشت

ب) دیدم آن جا پادشاهی خسروی جان پروری

ج) راست بگو شمع رخت دوش کجا بود کجا

د) خورشید چون افروزدم تا هجر کمتر سوزدم

ه) بدین سان مهتری یابد هر آن کس

و) چو صافی شد رود صافی به بالا

۱) ه - و

۲) الف - ب

۳) ج - د

۴) ب - ج

۱۱) در کدام گزینه لحن روایی به کار رفته است؟

۱) مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم

۲) دردم از یار است و درمان نیز هم

۳) شه به جای حاجبان واپیش رفت

۴) شکر شکن شوند همه طوطیان هند

جرس فریاد می‌دارد که بر بندید محمل‌ها

دل فدای او شد و جان نیز هم

پیش آن مهمان غیب خویش رفت

زین قند پارسی که به بنگاله می‌رود

۱۲) معادل امروزی واژه‌های «بگسست، شهد، نه اندیشید» به ترتیب در کدام گزینه درست است؟

۱) بریده شد - عسل - نیندیشید

۲) شکست - شیر - اندیشمند نشد

۳) قطع شد - عصارهٔ میوه - اندیشید

۴) کم شد - شکر - نیندیشید

۱۳) مصراع «مرنجان دلم را که این مرغ وحشی، از چهار بار رکن تشکیل شده است.

۱) - - U

۲) U - U

۳) -UU

۴) U - -

۱۴) کدام گزینه، یک هجای کشیده، نیست؟

۱) گل

۲) لعل

۳) کار

۴) آب

۱۵) مفهوم داخل کمانک کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) به کوی عشق منه، به دلیل راه قدم / که من به خویش نمودم صد اهتمام و نشد (توصیه به داشتن استاد و پیر در سیر و سلوک)
- ۲) کی کند اندیشه از زخم زبان، جویای حق؟ / رهنوردان حرم را از مغیلان چاره نیست (توصیه به تحمل رنج برای رسیدن به هدف)
- ۳) از زلیخای جهان بگریز کاین بی آبرو / مصر را بر یوسف بی جرم زندان می کند (مذمت دنیاپرستی)
- ۴) خار را قرب گل از خوی بد خود نرھاند / هر که ناساز بود در همه جا ناساز است (توصیه به هم نشینی با افراد نکو)

۱۶) نوع سجع عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف) ای ملک ما در این دنیا به جیش از تو کمترینم و به عیش خوشتر.
- ب) تلمیذ بی ارادت عاشق بی زر است و رونده بی معرفت مرغ بی پر.
- ج) قادر است بی بی احتیال قیوم است بی گشتن حال.
- د) همه رفتنی اند و تو خداوندگاری گمارنده و با همه تاونده.
- ه) او که نیافت به سبب نیافت می زارد، او که یافت چرا باری می گذارد؟

۱) متوازی - متوازی - مطرف - مطرف - مطرف	۲) متوازی - متوازی - متوازن - متوازی - مطرف
۳) مطرف - متوازی - مطرف - متوازی - متوازی	۴) متوازی - متوازی - مطرف - مطرف - متوازن

۱۷) در کدام گزینه واج آرای مصوت بیشتر مشهود است؟

۱) ماهرویا در جهان آوازه آواز تُست	کارهای عاشقان ناساخته از ساز تُست
۲) باری گزیدم از همه مردم پری نژاد	زان شد ز پیش چشم من امروز چون پری
۳) آواز چنگ مطرب خوشگوی گو مباش	می بر سماع بلبل خوشگوی خوش تر است
۴) هر خسی از رنگ گفتاری بدین ره کی رسد	درد باید عمرسوز و مرد باید گام زن

۱۸) کدام سروده از اشعار قرن چهارم و پنجم نیست؟

۱) آن صحن چمن که از دم دی	گفتی دم گرگ یا پلنگ است
۲) یار تو زیر خاک مور و مگس	چشم بگشا ببین کنون پیداست
۳) زمانه پندی آزادوار داد مرا	زمانه چون نگری سربه سر همه پند است
۴) بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است	وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است

۱۹) با توجه به تاریخ ادبیات در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) غزنویان برای ماندگاری حکومت نوپای خود، ناگزیر شدند زبان پارسی را رواج دهند.
- ۲) تا پایان سلطنت محمود، دربار غزنویان به وجود شاعران بزرگ فارسی گوی آراسته بود.
- ۳) این قرن، دوره غلبه آداب و رسوم ملی است.
- ۴) در این قرن، افراد مشهوری در فلسفه، طب و علوم دینی سرگرم تألیف بودند.

۲۰) در مصراع «دیده دریا کنم و صبر به صحرا فکنم»، به ترتیب چند صامت و چند هجا به کار رفته است؟

۱) نوزده، چهارده	۲) هجده، چهارده	۳) هجده، سیزده	۴) نوزده، سیزده

پاسخنامه تشریحی

۱ | ۲ | ۳ | ۴ | ۱
م | گ | ر | د | ع | ب | ک | در | ب | ن | د | او | ی | م
- | - | U | - | - | U | - | - | U | - | - | U

ترتیب درست زبان‌های صورت سؤال در گزینه ۳ آمده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۲

با خوانش هر ۴ بیت مخاطب این سؤال می‌تواند به سرعت پاسخ را حدس بزند زیرا بیت گزینه ۲ اصلاً از خود شاهنامه فردوسی است و وزن این شعر خود گواه بر پاسخ سریع به این پرسش است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۳

در مورد گزینه‌های دیگر: ۱- بی‌ی است از مخزن‌الاسرار نظامی بر وزن (مفتعلن مفتعلن فاعلن) که وزنی شاد و طرب‌انگیز است و نامناسب برای حماسه - ۳- بی‌ی است از مثنوی معنوی بر وزن (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن) که مناسب برای تعلیم و پند و اندرز است. ۴- وزن این بیت هم که پرواضح است مناسب حماسه نیست چرا که وزنی دوری و مناسب برای غزل است (مفعول و مفاعیلن مفعول و مفاعیلن) از دیوان غزلیات شمس.

تثبیه: مُلک ملاحظ / کنایه: کمر بستن کنایه از آماده خدمت بودن / تلمیح: اشاره به داستان زیبایی حیرت‌انگیز چهره حضرت یوسف ۱ ۲ ۳ ۴ ۴

«قلب» در مصرع اول در معنای «مرکز سپاه» و در مصرع دوم در معنای «دل» به کار رفته است (جناس تام). ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

آرایه تکرار در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) تن / جان

گزینه ۲) هزار

گزینه ۴) یار

نکته: صرف تکرار حروف اضافه آرایه تکرار را پدید نمی‌آورد؛ بلکه تکرار کلمه بایستی بر موسیقی لفظی شعر بیفزاید.

البته موارد الف و پ تماماً نادرست نیستند و صورت سوال ایراد دارد. (در واقع هیچ مورد تماماً نادرست نیست). ۱ ۲ ۳ ۴ ۶

در مورد الف عبارت «سبک دوره غزنوی بینابین است» نادرست است؛ زیرا سبک سلجوقی بینابین است. همچنین در مورد پ «آذربایجان» نادرست است زیرا جزء خراسان بزرگ نبوده است.

متن انتخابی از دیباجه «گلستان» حضرت سعدی شیرازی است. در این عبارت هر ۴ سجع موجود متوازی هستند. یعنی سجع بین رسیده - کشیده / نذر - نبرد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۷

نکته: سجع متوازی آن است که هر دو کلمه سجع هم در وزن و هم در حروف آخر با هم یکسان باشند.

الف) جناس همسان: چنگ اول به معنای «مجاز از دست» و چنگ دوم «نوعی ساز» است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۸

ب) واژه‌آرایی: باد

پ) واژه‌آرایی: خیال

ت) جناس همسان: آهنگ (در مصرع اول به معنای «موسیقی» و در مصرع دوم به معنای «قصد و نیت» آمده است).

ث) واژه‌آرایی: به (به معنای «بهتر است»).

سعدی در بند اول، ویژگی‌های شخصیتی جوان را با چند صفت، توصیف کرده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۹

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲): در دلش از هیچ نوعی غم نیامدی و لب از خنده فراهم [نیامدی]. زن خواسته [بود] و فرزندان خاسته [بودند] و بیخ نشاطش بریده [بود] و گل هوس پژمرده [بود].

گزینه ۳): تثبیه: گل هوس / استعاره: نشاط ← استعاره از گناه / سجع: زن خواسته و فرزندان خاسته و بیخ نشاطش بریده و گل هوس پژمرده.

گزینه ۴): با توجه به قرارگیری قافیه، متوجه می‌شویم که ابیات در قالب مثنوی سروده شده‌اند

تقطیع ابیات «ه» و «و» بدین صورت است: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۰
- - U / - - - U / - - - U

بررسی سایر گزینه‌ها:

الف) -U / - -U / - -U / - -U

ب) -U - / - -U - / - -U - / - -U -

ج) -UU - / - UU - / - UU - / - UU -

د) -U - - / - U - - / - U - - / - U - -

در این گزینه که نقل داستان شاه و کنیزک از مثنوی معنوی است لحن روایت‌گونه دارد اما گزینه‌های دیگر ابیاتی از غزل را دارا هستند که لحن آنها احساسی است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۱

بگسست: بریده شد، پاره شد، قطع شد شهد: عسل، شیرین، شکر، مجازاً شیرینی نه اندیشید: نیندیشید، فکر نکرد ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۲

مصرع صورت سؤال از چهار رکن «U -»، تشکیل شده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۳

م | ز | ن | جان | د | لم | را | ک | این | مُر | غ | و | ح | شی
- | - | U | - | - | U | - | - | U | - | - | U

«گل» هجای بلند است و با علامت «-» نشان داده می‌شود. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۴

در گزینه ۴، بیان می‌دارد اصل بد نیکو نگردد، در حالی که پاسخ داخل کمانک به گزینش هم‌نشینی خوب برای تعلیم‌پذیری توصیه می‌کند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۵

بیت «الف» سجع متوازی (کمتر، خوشتر) ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶

بیت «ب» سجع متوازی، (بی‌زر، بی‌پر)

بیت «ج» سجع مطرف، (بی‌احتیال، حال)

بیت «د» سجع مطرف (گمارنده، تاونده)

بیت «ه» سجع مطرف (می‌زارد، می‌گذارد)

۱۷ در این گزینه، مصوت «ا» تکرار شده است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۷

۱۸ در گزینه‌های «۱»، «۲»، «۳» و «۴»، کلام، ساده و روان است و اشعار متکی بر واقعیت‌های بیرونی هستند. علاوه بر این، حالت اندرزی و تعلیمی حاکم بر این ابیات هم نشان از شعر قرن چهارم و پنجم می‌دهد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۸

۱۹ تا زمان سلطنت مسعود، دربارغزنویان به وجود شاعران فارسی‌گوی آراسته بود. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۹

۲۰ صامت‌ها: د / د / د / ر / ی / ک / ن / م / ص / ب / ر / ب / ص / ح / ر / ا / ف / ک / ن / م (۱۹ صامت) ۱ ۲ ۳ ۴ ۲۰

هجاءها: د / د / ر / ی / ک / ن / م / ص / ب / ر / ا / ف / ک / ن / م (۱۴ هجا) ۱ ۲ ۳ ۴ ۲۰

پاسخنامه کلیپی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴